

НАРЕДБА № 16 ОТ 6 НОЕМВРИ 2003 Г. ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯ "ЛЕСОВЪД"

*ИЗДАДЕНА ОТ МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
Обн. ДВ. бр.6 от 23 Януари 2004г.*

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиване на квалификация по професия 623040 "Лесовъд" от област на образование "Селско, горско и рибно стопанство" и професионално направление 623 "Горско стопанство" съгласно списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО).

Чл. 2. Държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професия 623040 "Лесовъд" съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиване втора степен на професионална квалификация за специалността 6230401 "Лесовъдство".

Чл. 3. (1) Въз основа на ДОИ по ал. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3 ЗПОО се разработват учебен план и учебни програми за обучението по съответната специалност по чл. 2.

(2) Документацията по ал. 1 за професионално образование се разработва от Министерството на образованието и науката, а за професионално обучение - от обучаващата институция.

Раздел II. Съдържание на държавното образователно изискване

Чл. 4. (1) С ДОИ по ал. 1 се определя равнището на задължителната професионална подготовка в края на обучението по

професията, което гарантира на обучаемия възможност за упражняване на професията "Лесовъд".

(2) Държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професия "Лесовъд" определя общата, отрасловата и специфичната задължителна професионална подготовка за професията, както и задължителната чуждоезикова подготовка по професията и избираемата подготовка.

(3) Съдържанието на всеки вид задължителна професионална подготовка по ал. 2 включва:

1. необходимите професионални компетенции (знания, умения и професионално-личностни качества);
2. тематичните области, от които се формира съдържанието на учебните предмети/модули.

Чл. 5. С ДОО по чл.1 се определят и входящото образователно равнище, изискванията към здравословното състояние на кандидатите за обучение, профилът на професията, целите на обучението, оценяването по време и при завършване на обучението, удостоверяването на придобитата професионална квалификация, необходимата материална база, професионалните компетенции на обучаващите.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 1. Учебните планове и програми по чл. 3, ал. 1 за професионално образование се прилагат от учебната 2004/2005 г., а за професионално обучение - от влизането в сила на тази наредба.

§ 2. Лицата, които са приети за обучение до учебната 2003/2004 г. по специалности и професии от професионалното направление "Механизатори в селското и горското стопанство" от Списъка за специалностите и професиите за професионалните училища на Министерството на образованието, науката и културата от 1993 г., се обучават и завършват обучението си по учебните планове и учебните програми, които са действали при постъпването им.

§ 3. Указания по прилагането на тази наредба се дават от министъра на образованието и науката.

§ 4. Тази наредба се издава на основание чл. 17, т. 3 и във връзка с чл. 16, т. 7 от Закона за народната просвета.

§ 5. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

Приложение към чл. 2

Държавно образователно изискване за придобиване на
квалификация по професията "Лесовъд"

Професионално направление:

623 Горско стопанство

Наименование на професията:

623040 Лесовъд

1. Входни характеристики

Степен на професионална квалификация и входящо образователно равнище

В табл. 1 са представени специалностите, включени в професията "Лесовъд" съгласно Списък на професиите за професионално образование и обучение (2001) и входящото минимално образователно равнище за придобиване на съответната степен на професионална квалификация.

Таблица 1

Специалности		Степен на професионална квалификация	Минимално входящо образователно равнище
6230401	Лесовъдство	втора	Завършено основно образование

1.2. Изисквания към здравословното състояние на кандидатите за обучение

Кандидатът за обучение трябва да бъде физически годен и психически здрав да упражнява професията "Лесовъд", което се удостоверява с медицинско свидетелство.

2. Профил на професията

2.1. Дейности, предмети и средства на труда и професионални компетенции по специалности

Основните характеристики на профила на професията, диференцирани по специалности, са представени в таблица 2.

Таблица 2

№	Описание на трудовите дейности (задачи)	Предмети и средства на труда	Професионални компетенции		
			знания за	умения за	професионално-личностни качества
Специалност 6230401 "Лесовъдство"					
	1. Извършване на наблюдения върху: Растежа и развитието на гората Хо̀да на естествено възобновяване Влияние на факторите на средата върху растежа и развитието на гората Периодичността на плодоносене и семеносене на дървесните и храстовите видове Източниците за семепроизводство Сроковете на цъфтеж, узряване, разсейване и събиране на	Предмети на труда: Горски фонд - насаждения, дивеч, риба, съоръжения и др. Дървен материал Репродуктивни материали (семена, плодове, резници и фиданки), билки, гъби, горски плодове Средства на труда Таксационни измервателни инструменти (клу̀пи, висотомери,	Горски почви, дървесни и храстови видове Растителните части на гората Лесовъдски признаци (таксационни показатели) Влияние на средата върху гората и обратно Оценка на естественото възобновяване Горска типология Отгледни и главни сечи Периодичност в семеносене (плодоносене) Сроковете за узряване и	Изготвяне на лесовъдска характеристика на насаждението Оценка на естественото възобновяване Извеждане на отгледни и главни сечи Маркиране, кубирание и сортиментиране на насажденията Попълване на формуляри и документация Определяне на степен на семеносене Избор на дървесни	Чувство за отговорност, старателност и акуратност Съобразителност Бърза и точна преценка и реакция Комуникативност и умения за работа в екип и йерархическа подчиненост Осъзнато спазване на трудовата и технологична дисциплина Способност за правене на анализ и оценка Организационни способности и умение за

шишарки и плодове
Добива на семена от иглолистни и широколистни видове
Различните недостатъци в строежа на дървесината и формата на дървесните стъбла
Структурата, здравословното състояние и хигиената на гората
Защитените територии и обекти, гранични и други знаци, съоръжения и др.
Състоянието на противопожарните съоръжения и възможността от възникване на пожари
Движението и здравословното състояние на дивеча, рибата и хищниците, както и наличието на хранителна база
Инфраструктурата
Пашата в горите
Управлението и стопанисването на

лати, ролетки)
Геодезични измервателни инструменти
Транспортни средства
Бинокли
Нормативни документи
Ловни оръжия
Лични предпазни средства:
Късо нарезно оръжие, униформено и теренно облекло, шапка, очила (при необходимост)
Ръкавици, ботуши, комплект за долекарска помощ

събиране на шишарките и плодовете
Добиване и съхраняване на различни видове семена
Мероприятия в горския разсадник
Лесокултурни дейности
Стандарти за дървените материали
Странични ползвания
Трудови норми, форми на заплащане
Себестойност, видове цени
Устройство и начин на работа с различните видове таксационни и геодезични инструменти
Прилагани таксационни методи
Кубиране и сортиментиране на различните видове дървени материали
Риби, птици и животински

видове, схеми и методи за залесяване
Работа с различни видове хербициди и отровни вещества
Работа с норми и разценки
Разпознаване и измерване на недостатъците на дървесината
Разпознаване на дървесните видове и дървесината им
Работа с различни инструменти
Различаване на видовете животни, оценка на трофеи, разпознаване на следи
Изграждане на биотехнически съоръжения
Използване на лични предпазни средства
Боравене с късо нарезно и ловно оръжие
Разчитане на

работа с хора

горския фонд от страна на различните собственици (държавни, общински, частни)
Анализира и прави изводи за:
Състоянието на насажденията и горските култури
Влиянието на средата върху растежа и развитието на гората
Хода на възобновяване
Влияние на отгледните и главните сечи върху растежа и развитието на гората
Периодичността на семеносене, плодносене и източниците за семепроизводство
Необходимостта от противоерозионни мероприятия
Прилагането на необходимите таксационни методи и измервания при маркиране, кубирание и

видове
Дейности по лов и ловно-стопански дейности
Безопасни и здравословни условия на труд
Нормативна уредба на отрасъла и регистъра на собствениците на гори и земи на горския фонд
Организационна структура на стопанска организация

горски карти и изготвяне на скици
Водене на дневник на горския стражар
Управление на МПС (наличие на документ за правоспособност)

сортиментиране на
насажденията
Здравословното
състояние на
насажденията и
мерките за борба с
вредители и
болести
Качеството на
добитата
дървесина
Контролиране на
работата по:
Извеждане на
главни и отгледни
сечи
Маркиране,
кубиране и
сортиментиране на
лесосечния фонд
Противоерозионни
залесявания и
мероприятия
Ловностопанските
мероприятия
Лесозащитните
мероприятия
Дърводобивните
мероприятия
Опазването на
горски фонд от
нарушения
Изготвяне на
необходимата
документация,
свързана с
дейностите,
описани в точка 3
Консултиране и

контролиране на
собствениците на
гори
Санкциониране на
нарушители

2.2. Тенденции в развитието на професионално направление "Горско стопанство"

Опазването, възстановяването и увеличаването на горскостопанския фонд придобива все по-голямо значение в регионален, национален и глобален мащаб. Ролята на заетите в професионално направление "Горско стопанство", както и изискванията към тях непрекъснато се увеличават поради новите екологични, икономически и социални задачи, поставени пред тях.

2.3. Възможности за професионална реализация

В изпълнение на регионалните и националните програми за развитие на горското стопанство съществува увеличаваща се необходимост от квалифицирана работна ръка.

Придобилите втора степен на професионална квалификация по професията "Лесовъд" имат право да постъпват на работа на длъжности, които съответстват на следните професии от Националната класификация на професиите (1996 г.):

- 6141 - Залесители
- 6142 - Други горски работници и събирачи на диворастващи горски продукти
- 6143 - Работници в дърводобива
- 6154 - Ловци и други

2.4. Възможности за повишаване на професионалната квалификация

След придобиване на втора степен на професионална квалификация по специалност "Лесовъд" обучаваният има право да продължи обучението си по професия "Техник-лесовъд", със специалност "Лесовъдство и дърводобив" или "Горско и ловно стопанство" за получаване на трета степен на професионална квалификация.

3. Цели на обучението

Основна цел на обучението за професия "Лесовъд" - втора степен на професионална квалификация, е придобиването на теоретични знания, практически умения и личностни качества за реализация по придобитата специалност в държавните лесничейства и дърводобивните фирми.

3.1. Подцели за формиране на ключови компетенции при обучението по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- знае и прилага основните правила за безопасна работа на работното място, не замърсява с работата си околната среда;
- осъществява ефективни комуникации при изпълнение на трудовата си дейност в работен екип - умее да формулира

проблеми, да задава въпроси, да прави отчет за извършената работа;

- познава пазарните отношения, мястото и ролята на отделните лица, фирмите, институциите и държавата в тях;
- познава правата и задълженията си като участник в трудовия процес съгласно Кодекса на труда; разбира договорните отношения между работодател и работник;
- участва при разпределяне на задачите, съдейства и търси помощ от членовете на екипа, отнася се с чувство за отговорност при изпълнение на задачата, която му е възложена;
- разбира собствената си роля в производството и съзнава необходимостта от повишаване на квалификацията си;
- знае общите правила за работа с компютър и умее да ползва програмни продукти; ползва съвременните технологии за изпълнение на технически задачи от професионалната му област;
- се справя с предвидими и рутинни задачи на работното място, като осъществява кратка комуникация на чужд език без наличието на усложнения.

3.2. Подцели за формиране на базисни компетенции за изпълнение на дейностите от "Профила на професията", при обучението по отрасловата задължителна професионална подготовка (единна за всички професии от направление "Горско стопанство")

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава технологиите и методите, прилагани в горското стопанство (в т.ч. за стопанисване на горите, дърводобив, ловностопанска дейност и др. ползвания от горите);
- познава, прилага и контролира изискванията и разпоредбите на Закона за горите, Закона за възстановяване собствеността на горите и земите от горския фонд, Закона за лова и другите поднормативни документи в горите, в т.ч. ограничителни, съгласувателни, разрешителни, разпоредителни и административно-наказателни изисквания;
- познава, съхранява и борави с използваните в горското стопанство инструменти - в лесокултурната дейност, в дърводобива, геодезични и таксационни инструменти, ловни принадлежности;
- познава и прилага основните методи и средства за защита и опазване на горите (в т.ч. от болести, вредители и горски пожари);
- познава, прилага и контролира режимите на стопанисване на горите и ползване на горските ресурси - при сечите, извоза и превоза на дървения материал, лова и риболова и др. ползвания от горите.

3.3. Подцели за формиране на специфични компетенции за изпълнение на дейностите от "Профила на професията", формиран при обучението по специфичната за професията и специалността задължителна професионална подготовка

3.3.1. Специалност 6230401 "Лесовъдство"

След завършване на обучението по специалността обучаваният трябва да умее да изпълнява качествено дейностите в горското стопанство, като:

- познава биологичните особености и разпознава основните дървесни, храстови и тревни видове, животни, птици, риби,

болести и вредители;

- извършва наблюдения върху растежа и развитието на горско-дървесната растителност и животните в гората;
- познава и разграничава таксационните показатели на насажденията за изготвяне на оценка за състоянието им след проведените сечи;
- познава недостатъците на дървесината за определяне на нейното качество и категория;
- познава признаците и критериите при прилагането на различните отгледни и възобновителни сечи в горите;
- познава и ползва по предназначение действащата документация за дърводобив, лесокултурна и други дейности, лов и охрана на горите;
- познава и изготвя необходимите отчетни документи - позволителни, протоколи, сигнални листове, актове, отчети и други документи, съпътстващи горскостопанската дейност;
- консултира собствениците на недържавни гори относно стопанисването и управлението на горския фонд по отношение на използваните методи и средства на дърводобив, създаване и отглеждане на гори, управление на горските имоти, строителство на горски пътища и прилаганата нормативна уредба в горите;
- контролира дейности, извършвани в горите, по извеждане на сечи, маркиране, кубирание, сортиментиране, залесяване, отглеждане на култури;
- борави с късо нарезно и ловно оръжие;
- охранява горския фонд;
- санкционира нарушители.

4. Съдържание на обучението

Обучението по задължителната професионална подготовка, включващо теория и практика, се регламентира с учебен план и учебни програми, които се разработват на базата на ДОО по професията "Лесовъд".

Учебният план определя характера и насочеността на обучаващата институция (професионално училище, професионална гимназия, център за професионално обучение и др.). Той се изгражда върху основата на учебна предметна или модулна система. Изучават се учебни предмети или модули, в които се излагат системни научни знания, съобразени с възрастовите и познавателните особености на обучаваните.

Учебната програма определя целите и задачите на обучението по съответния учебен предмет или модул от учебния план, представя тематично съдържанието на учебния материал, дава най-общи методически указания за организацията и провеждането на обучението.

Съдържанието на обучението по професия "Лесовъд" - втора степен на професионална квалификация, е представено в табл.

3.

Таблица 3

Съдържание на обучението

№	Професионални компетенции	Тематични области
1	2	3
Обща задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления		
1.	Да познава и използва личните предпазни средства, да знае и прилага основните правила за безопасна работа на работното място, да не замърсява с работата си околната среда	Здравословни и безопасни условия на труд Пожарна и аварийна безопасност Долекарска помощ Опазване на околната среда
2.	Да умее да формулира проблеми; да задава въпроси; да прави отчет за извършената работа; да познава организацията на фирмата и правомощията на длъжностните лица	Водене на разговор чрез различни средства за комуникация Представяне в писмен вид: молба, отчет, заявка Устройство и организация на фирмата
3.	Да познава системите за заплащане на труда и спецификациите на материалите и вложениия труд	Социално осигуряване, данъчна система, качество. Заплащане на труда, трудови норми Икономическа и йерархическа обвързаност на дей-

	ностите във фирмата
4. Да познава правата и задълженията си като участник в трудовия процес; да разбира договорните отношения между работодател и работник	Кодекс на труда Социално осигуряване, данъчна система, качество Заплащане на труда, трудови норми
5. Да участва при разпределяне на задачите между членовете на екипа; да им съдейства и търси помощ от тях; да се отнася с чувство за отговорност при изпълнение на задачата, която му е възложена	Икономическа и йерархическа обвързаност на дейностите във фирмата Кодекс на труда Длъжностна характеристика
6. Да разбира собствената си роля в производството и да съзнава необходимостта от повишаване на квалификацията си	Наредби, правилници, предписани за задължителни безопасни условия на труд, противопожарна охрана (ЗБУТ, ППО), длъжностни характеристики, структура на фирмата
7. Да познава основните правила за работа с компютър и да умее да ползва програмни продукти	Конфигурация на компютъра Въвеждане, съхраняване и намиране на информация Работа с програмни продукти за създаване на документи Работа със специфични програмни продукти

8. Да осъществява кратка комуникация на чужд език на работното място	Комуникативна компетентност при използването на ограничен набор от предвидими и езикови средства - думи и изрази, свързани с професионалните задачи и тяхното просто комбиниране

Отраслова задължителна професионална подготовка -
единна за всички професии от професионално
направление "Горско стопанство"

9. Да познава технологиите и методите, прилагани в горското стопанство (в.т.ч. за стопанисване на горите, дърводобив, ловностопанска дейност и други ползвания от горите)	Основни понятия, величини и зависимости за стопанисване на горите, дърводобив, ловностопанска дейност и други ползвания от горите
Основни принципи за извеждане на сечи
Разчитане на горски карти, работа с технологична документация
Изчисляване и попълване на сортиментен лист.
Същност на другите ползвания от горите
10. Да познава, прилага и контролира изискванията и разпоредбите на Закона за горите, Закона за възстановяване собствеността на горите и зе-	Нормативни документи - български и на Европейския съюз
Закон за горите и правилник за прилагането му
Закон за лова

мите от горския фонд,
Закона за лова и другите
поднормативни доку-
менти в горите, в т.ч.
ограничителни, съгласу-
вателни, разрешителни,
разпоредителни и ад-
министративно-наказа-
телни изисквания

Закон за възстановяване
собствеността на горите и
земите от горския фонд
Наредби, инструкции, пра-
вилници и други норма-
тивни документи, регла-
ментиращи дейностите
в горите

11. Да познава, съхранява
и борави с използваните
в горското стопанство
инструменти - в лесо-
културната дейност, в
дърводобива, геодезич-
ни и таксационни ин-
струменти, ловни при-
надлежности

Устройство, предназначе-
ние и начин на работа с
геодезически инструменти
Устройство, предназначе-
ние и начин на работа с
таксационни инструменти
Устройство, предназначе-
ние и начин на работа с ин-
струменти в лесокултурна-
та дейност
Устройство, предназначе-
ние и начин на работа с
ловните принадлежности

12. Да познава и прилага
основните методи и
средства за защита и
опазване на горите
(в т.ч. от болести,
вредители и горски
пожари)

Основни методи за борба
с болестите и горските
вредители
Горски пожари - основни
понятия, видове, причини
за възникване
Основни методи за борба
с горските пожари
Средства за борба с гор-
ски пожари

13. Да познава, прилага и контролира режимите на стопанисване на горите и ползване на горските ресурси - при сечите, извоза и превоза на дървения материал, лова и риболова и др. Ползвания от горите	Технологии и машини за дърводобив
Ловно стопанство
Рибно стопанство
Лесоползване
Контролиране на превозваните материали (горски пропускателни пунктове) |
|---|---|

Специфична за професия 623040 "Лесовъд" задължителна професионална подготовка

Специалност 6230401 "Лесовъдство"

1. Да познава биологичните особености и разпознава основните дървесни, храстови и тревни видове, животни, птици, риби, болести и вредители	Дендрология
Почвознание
Метеорология
Дивечознание
Дивечовъдство
Рибовъдство
Лесовъдство
2. Да извършва наблюдения върху растежа и развитието на горско-дървесната растителност и животните в гората	Болести и вредители по горските насаждения
Растеж и развитие на горско-дървесната растителност
Растеж и развитие на животните в гората
3. Да познава и разграничава таксационните показатели на насажденията за изготвяне на оценка за състоянието им след проведените сечи	Изготвяне на документация за дърводобив, лов, охрана на горите и необходимите отчетни документи (позволителни, протоколи, сигнални лис-
4. Да познава недостатъ-	

- ците на дървесината за определяне на нейното качество и категория
5. Да познава признаците и критериите при прилагането на различните отгледни и възобновителни сечи в горите
 6. Да познава и ползва по предназначение действащата документация за дърводобив, лесокултурна и други дейности, лов и охрана на горите
 7. Да познава и изготвя необходимите отчетни документи - разрешителни, протоколи, сигнални листове, актове, отчети и други документи, съпътстващи горскостопанската дейност
 8. Да консултира собствениците на недържавни гори относно стопанисването и управлението на горския фонд по отношение на използваните методи и средства на дърводобив, създаване и отглеждане на го-

тове, актове, отчети и други документи) съпътстващи горскостопанската дейност

Частно и общинско стопанисване на горския фонд

Ловно оръжие

ри, управление на горските имоти, строителство на горски пътища и прилаганата нормативна уредба в горите

9. Да контролира дейности, извършвани в горите, по извеждане на сечи, маркиране, кубирание, сортиментиране, залесяване, отглеждане на култури
 10. Да борави с късо нарезно и ловно оръжие
 11. Да охранява горския фонд
 12. Да санкционира нарушители
-

5. Система за оценяване и сертифициране

Оценяването на знанията, уменията и професионално-личностните качества на обучаваните в институциите на системата за професионално образование и обучение се определя с ДОИ за системата за оценяване (Наредба № 3).

Оценяването е процес за установяване на постигнатите резултати в съответствие с поставените цели и подцели на обучението.

Оценяването се извършва на три нива - входящо, междинно и изходящо.

Оценките от проверките се изчисляват по шестобалната система.

5.1. Оценяване на входа

Удостоверяването на входящото образователно равнище за обучаван без професионална квалификация се осъществява чрез свидетелство за завършено основно образование или чрез диплома за средно образование при прием след средно образование.

Удостоверяването на входящото квалификационно равнище за обучаван, който иска да повиши квалификацията си, се осъществява чрез свидетелство за професионална квалификация или удостоверение за професионално обучение.

5.2. Оценяване на междинно ниво

5.2.1. За оценяване по теория (обучаващите формулират качествените и количествените критерии за поставяне на оценки 2, 3, 4, 5, 6):

- слаб 2 - обучаваният не е овладял терминологията, не умее да представи усвоените знания;
- среден 3 - обучаваният е овладял терминологията, умее да представи усвоените знания;
- добър 4 - обучаваният разбира и умее да прилага усвоените знания в познати ситуации;
- мн. добър 5 - обучаваният прилага усвоените знания в нови ситуации;
- отличен 6 - обучаваният прилага усвоените знания в нови ситуации, прави оценки и сравнява.

5.2.2. За оценяване по практика:

слаб 2 - обучаваният не умее да прилага усвоени знания при изпълнение на практическо задание, не спазва правилата за безопасен труд по предварително дадени указания;

среден 3 - обучаваният умее да прилага усвоените знания при изпълнение на поставена задача, в позната ситуация, спазвайки правилата за безопасен труд по предварително дадени указания;

добър 4 - обучаваният умее да осмисли и изпълни самостоятелно поставена практическа задача в нови условия, спазвайки правилата за безопасен труд, по предварително дадени указания;

мн. добър 5 - обучаваният умее да съставя план за работа;подбира методи за изпълнение на поставена практическа задача в нови условия, спазвайки правилата за безопасен труд;

отличен 6 - обучаваният умее да съставя план за работа; да разпредели работата между членовете на екипа, с който работи; да изпълни поставена практическа задача, спазвайки правилата за безопасен труд, както и да оцени качеството за работата на всеки член от екипа, включително самооценка.

5.2.3. При оценяване на учебен предмет (модул) трябва предварително да се разработи система за оценяване, която включва:

- описание на професионалните компетенции, които ще бъдат проверявани при всяко изпитване;
- минималния брой точки, при които ученикът се счита за издържал и които гарантират, че обучаваният е овладял минималните знания и умения, необходими да продължи обучението му по-нататък и да може да изпълнява служебните си задължения, които професионалната му квалификация позволява;
- формула (скала) за изчисляване на оценката по шестобалната система;
- критерии за оценяване на всяка задача в теста (изпитването);
- тежест на всяка задача при оформяне на окончателната оценка;
- тежест на всеки тест (изпитване) при определяне на оценката по предмета (модула).

5.2.4. Оценката е комплексна и се формира от оценките, получени от различни методи за проверка и контрол, взети със съответната тежест.

5.2.5. Инструменти за оценяване - тест, практическо задание, устно изпитване, практически задачи и др. Тези инструменти трябва да се апробират и да отговарят на ДОИ за система на оценяване и ДОИ за придобиване на квалификация по професия

"Лесовъд".

5.3. Оценяване на изхода

Държавните изпити за придобиване на степен на професионална квалификация са два - по теория на професията и по практика на професията, и се провеждат по национални изпитни програми в съответствие с ДОИ за придобиване на квалификация по професията.

5.3.1. Изпит по теория

Критериите за оценяване са формулирани като обобщение на подцелите от "Цели на обучението". Показателите за оценяване отразяват степента на постигане на подцелите. Критериите и показателите за оценяване и тежестта им в общата оценка са представени в табл. 4.

Таблица 4

№	Критерии	Показатели	Тежест (%)
1	2	3	4
1.	Усвоени знания за различните горскостопански дейности	<ul style="list-style-type: none">- знания за горски почви, дървесни и храстови видове- умения за определяне на лесовъдски признаци (таксационни показатели)- описване влиянието на факторите на средата върху гората- описване на методите за оценка на естественото възобновяване- описване на типовете гори- знания за видовете отгледни и главни сечи- знания за добиване,	70

транспортиране и съхраняване на горски семена и плодове
- описване на мероприятия в горския разсадник
- знания за стандарти за дървените материали
- знания за различните видове таксационни и геодезични инструменти
- знания за прилагани таксационни методи
- описване на животински видове, риби и птици
- описване на ловно-пански дейности

2. Здравословно и безопасно упражняване на изучаваната професия и опазване на околната среда

- знания за предпазване на живота и здравето на себе си и на околните;
- знания за безопасна работа на работното място;
- определяне на опасни ситуации в процеса на работа и своевременно реагиране;
- описване начините за оказване на долекарска помощ на пострадали при трудова злополука;
- знания за опазване на околната среда при изпълнение на конкретна

15

	задача; - знания за ефективно екологично използване на горските ресурси	
3. Икономически и трудовоправ- ни знания и умения	- знания за спазване на общите принципи на тру- довото законодателство; - знания за основните принципи при формите и системите на заплащане на труда	5
4. Умения за рабо- та с компютър и готови прог- рамни продукти	- общи правила за работа с компютър - използване на готови програмни продукти	5
5. Осъществяване на комуникация на чужд език на работното място	- степен на владеене на чужд език - използване на елемен- тарни изрази и прости изречения на чужд език	5
	Общо	100

5.2.1. Изпит по практика на професията

Критериите за оценяване са формулирани като обобщение на подцелите от "Цели на обучението". Показателите за оценяване отразяват степента на постигане на подцелите. По време на изпита обучаваните се поставят при еднакви предварително известни условия и им се дават указания за работа.

Критериите и показателите за оценяване и тежестта им в общата оценка са представени в таблица 5.

Таблица 5

№	Критерии	Показатели	Тежест (%)
1	2	3	4

1. Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда	<ul style="list-style-type: none"> - избиране и правилно използване на лични предпазни средства; - правилно употребяване на предметите и средствата на труда по безопасен начин; - разпознаване на опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа, дефиниране и спазване на предписания за своевременна реакция; - описване на дейностите за опазване на околната среда, свързани с изпитната задача 	20
2. Спазване на изискванията на правилниците, наредбите и предписанията	<ul style="list-style-type: none"> - обясняване на извършената работа при спазване на йерархична подчиненост от други лица; - спазване на изискванията на правилниците, наредбите и предписанията, свързани с изпитното задание (материали, инструменти, лични предпазни средства) 	10
3. Правилен подбор на инструменти и нормативни документи	<ul style="list-style-type: none"> - преценяване типа и вида на необходимите инструменти за решаване на изпитната задача; - правилен подбор на необ- 	5

	ходимите нормативни документи	
4. Спазване на технологичната последователност на операциите според изпитната задача	- самостоятелно определяне на технологичната последователност за решаване на задачата; - спазване на технологичната последователност в процеса на работа	5
5. Качество на изпълнение на изпитната задача	- съответствие на всяка завършена операция с изискванията на съответната технология; - съответствие на крайния резултат със зададените параметри; - правилно попълване на необходимите формуляри	55
6. Самоконтрол и самопроверка на изпълнението на изпитната задача	- контрол на дейностите - при избор на инструменти и изпълнение на конкретни дейности; - контрол на техническите показатели - текущ и на крайния резултат; - оценка на резултатите, вземане на решение и отстраняване на грешки; - оптимален разчет на времето за изпълнение на изпитната задача	5
	Общо	100

5.3. Удостоверяване на професионалното образование и обучение

Завършено професионално обучение с придобиване на степен на професионална квалификация се удостоверява със свидетелство за професионална квалификация.

Обучавани, които не са положили държавните изпити за придобиване на степен на професионална квалификация, получават удостоверение за професионално обучение.

Съдържанието на документите се определя съгласно ДОИ за документите за системата на народната просвета и ДОИ за придобиване на квалификация по професии.

6. Изисквания към материалната база

Обучението по теория се осъществява в учебни кабинети, а по практика - в учебни работилници или базови обекти (предприятия) при предварително сключени договори.

Когато обучението по професията се осъществява в училище, максималният брой на учениците в паралелка (обучение по теория) е 26, а за практика учениците от паралелката се разделят на групи съгласно Наредба № 7 от 2000 г. за определяне броя на учениците и на децата в паралелките и в групите на училищата, детските градини и обслужващите звена (обн., ДВ, бр. 4 от 2001; изм. и доп., бр. 49 от 2002 г.).

За постигане целите на обучението материалната база трябва да обхваща:

6.1. Учебен кабинет

В учебен кабинет се провежда обучението по теория на професията.

6.1.1. Основно оборудване - учебни маси, столове, учебна дъска, технически средства и аудио-визуална техника (диапроектор, шрайбпроектор и др.).

Препоръчва се създаване на учебни кабинети по "Дендрология", "Лесовъдство", "Лесоползване", "Защита на гората" и "Ловно стопанство", "Почвознание", "Горски култури", "Геодезия".

6.1.2. Помощно оборудване - тебешир, моливи за чертане, инструменти, чертожни принадлежности, мостри, макети и др.

6.1.3. Учебни помагала - учебни табла, филми, диапозитиви, комплект учебници по всички изучавани предмети.

Необходимото обзавеждане на кабинетите по професията "Лесовъд" (основните материали, инструменти и машини) да бъде съобразено с отразеното в т. 2 "Профил на професията", графа "Предмети и средства на труда".

6.2. Горски фонд

Учебните и производствените практики по отделни тематични области могат да се провеждат в кабинетите в учебната сграда и в горски фонд. Дейностите по разпознаване на дървесина, почви, семена, дървесни видове, недостатъци на дървесината, разпознаване на ловни трофеи и следи могат да бъдат провеждани и в учебната сграда при наличие на сбирки от съответните материали. Необходимо е да се използва горски фонд (училищен, общински, частен или държавен) за провеждане на практики по

геодезия, таксация, лесовъдство, дендрология, защита и охрана на гората, контрол на сеч, извоз и превоз на дървен материал. Необходимо е да бъдат изготвени точни графици за практическото обучение за всички теми по време и местоположение. Графиките се утвърждават от ръководителя на обучаващото звено и се спазва стриктно изпълнението им. При неподходящи метеорологични условия се допуска промяна в графика с изричното разрешение на ръководителя на обучаващото звено.

За правилното и безопасното протичане на обучението по учебна и производствена практика е необходимо да се осигурят:

- надежден и безопасен транспорт до съответния горски участък;
- вземане на необходимите мерки за правилно ориентиране на обучаваните в горския участък с цел да не се допусне загуба на ориентация;
- място за разполагане на инструментите и уредите по такъв начин, че работата с тях да изисква възможно най-малко движения;
- цялостен комплект техническа документация;
- обезпечаване на групата със средства и медикаменти за долекарска помощ;
- осигуряване на възможности за незабавна комуникация.

7. Изисквания към обучаващите

Обучението по задължителната професионална подготовка по професията се осъществява от лица, на които завършеното образование, придобитата специалност, присъдената квалификация и правоспособност отговарят на съответната нормативна уредба.

8. Процедури за преглед и актуализиране на ДОИ:

- апробиране на ДОИ в обучаващи институции;
- текущ мониторинг на дейностите, свързани с внедряване на ДОИ;
- ежегоден анализ на резултатите и промени при доказана необходимост.